Csütörtök. 16. Szám. Február 24-kén, 1859.

Megjelenik a lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetésül minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalában czímzendő levelekben. Ára évenegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, egész évre 12 ft 60 kr az előfizetőknek.

A lap szellemi ügyait illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

KOLOZSVÁRI KÖZLONY

(NEGYEDÉVI FOLYAM.)

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: A Szentgyörgytéren, a Kemfelli házak. 487. szám alatt.

KIADÓ-HIVATAL: A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért fogadtatnak; folytonos hirdetésekért illő szerelemdíj. Minden 7 ujkrajtól 7 ujkrra 30 sjkr bélyegdíj stóra beszedendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklő minden czikkely, hirdetések, reclamatiok sat. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

Előfizetési felszólítás.

Lapunk kiny omott példányai elfogyván, az ujból érkezőt, e'ő fizetők részére kiegészíteni, pédánynal már nem szolgálhatunk, ezokon **négy hónapos előfizetést** nyitunk márczius hó 1-től julius 1-ig **4 ft 20 kr uj pénzben**, a az igy érkezendő uj e'ő fizetőknek szolgáltandunk a február havában meg kiadandó számokkal is.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLONY" kiadó hivatala.

Kolozsvár, febr. 24-kén. — Már jóval czelőtt Berde Áron tanár és akadémiai tag igen tisztelt barátom, honfias önzetlenségével, engem az általa alapitott „K. Közlöny" tulajdonos és felelős szerkesztése átvételére felhivott s azóta tettleg hazánkfiainak ezen vállalat iránybban folyvást emelkedő részvéte mellett, teljes igyekezetemet szentelém arra, hogy ezen lap a közigényeknek megfeleljen.

Most a tulajdonosi jog és felelős szerkesztőség legmagasabb helybenhagyás és engedély folytán reám átszállíttatván, a mai napon kezdve a „K. Közlöny" szerkesztését nevemre átveszem.

Ezzel azonban lapunk eddigi irányban nem változás sem fog történni; tünt a dolejtt mindig egy sarkpont volja magának, vagy mint ez politikai irányunknak mindvégig egy sarkpontja lesz, a hazaszeretet, mely a jog és törvények körén belül, a nemzeti jóllét s müvelődés előhaladásának, teljes erőnk s kiváltó lelkesedésünk általi eszközlésében nyilatkozik.

Most, midőn az általános világhelyzet szérint az intézvények s az czélly minél szükebb körbe szorítják a vélemények, s általában a publicistai irodalom hatáskörre minden oldalról korlátolva van; czen tér a köztesztés kiérdemlésére nézve a legháláltanabbá vált, s bizonyosan e kititt munkát nem bébérkeres, hanem a közérdekekért napszámoskodik; úgy engem is e pályaért elfogláltásra kötelességérzetem ösztönzött, s nivelt olvasóink beláttásba helyzett bizadmam nyugtatott meg.

Szánuitva azonban azon irót erőkre, kik kérésünk s ösztönzésünk folytán vállalatunkhoz csatlakoztak, reménylenem szabad, hogy lapunk az engedett tér, a mennyiben az erőnk s viszonyainktól függ — betöltendi. E lap fórfaduta az, hogy kebli kérdésünk tisztázásra hanem, nyilvános viszonyainkat figyelnemel kiérje, s a külfoldnek, melylyel a polgárossághoz mind inkább összeszoríttatott, mozgalmait s hatalmát hiven tolmácsolja a hazának. Egy szóval, mi saját nemzetünk czáldokörében beszélgetünk arról, mit önjavunkra tennünk kellene, s elmondjuk egymásnak a mik hazánkban és a nagyvilágban történnek.

Legyen szabad reménylenem, hogy a közrészvét, melyre egyedül támaszkodik lapunk, kisérni, ösztönzni s gyámolitani fog minket a nem tövisteden pályaiúton; s a munkálkodók közt alulirottnak is, habár arra számitanj, hogy mindenkinek tetszéset megnyerje, igen mérész s ábrándi volna, de az irodalom s nemzeti ügyünk szolgálatban a valódi barátai által egyenes szándékunk s kitartó munkásságom méltányoltatni fog.

Lapunk külcsinban s beltartalomban gyarapitásra időnként a lehetőt el fogjuk követni.

"Tiszteit irókinkar s levelezőinket fölkérem fóvábbra is, hogy lelkes közremunkálásukkal engem gyámolitanak.

Kolozsvár, febr. 24-kén. **Dózsa Dániel.**

KÖNYVISMERTETÉS.

Erdély történelme, irta Kővári László. Első kötet. Ára 2 forint. Pesten Ruth M., Erdélyben Stein J. bizománya.

(D) Nem birálatot akarunk irni; az eléttünk fekvő mü már tárgyánál fogva is nagyobb téri igényet mint a mennyiről e hasábokon rendelkezhetünk. Egy szükségesége mint tárgya alatt egyaránt érdekes munkát kivánunk ismertetőjeinek nyújtani az olvasók figyelmébe.

Erdély azon helyzetéről fogva, hogy figgetlen országon élnek mindenkor régen vesztette el, e bennne a magyar mint uralkodó elem az állam életében családonkint folyonos befolyást gyakorolt a kis status életére, viszonyaira; egy s köz mint a nemzet levéltárban, jelesen a nemzeti fejdelmek korában venatkozó statokban oly gazdag, annyi történelmi és diplomatiai kincsesel bir, hogy valóban a historiai irodalom érdekében is méltán nevezhetni ezt kincses országnak.

De éppen az adatok ezen nagy bősége, melyek egyszersmind az idegen nyelveken magy összeállitott hazai történetet sok részben elfogultnak vagy legalább ennyiben járónak tüntetik fel; a mégfogjak inkább feltüntetni, ha adataink rejtett kincsei rendszeresen összeállitva apránkint napfényre hozatnak; méltán tehet ingadozóvá kétkedt is azon feladat elvállalásban, hogy már Erdélyben a hellyel hitelességü történetirattár összeállitsa.

Az ország legszebb capacitásai, kik eredeti kálfokunyomozásba merülnek, látva a meg kimenő aknamunkát, mely szerint Erdély historiája megirását lehetetlenségnek és vakmerőségnek tartják; és a mennyiben ez ugyhöz szóltatok azt hiszem, hogy végfogalmaig tökéletesen igazak van; a ki látja az összeállotando tárgyak akkora gazdagságát, a miket ha az előre elrendezve lesz, egy lehető tökeletes alló: az természetesen, az összeállitásra vállalkozótól a lehető legtökéletesebbet is várja; vagy ennek kivehetőségéig hallgatni kényszerül. Tudósaink azonban várni nem lehet az elmunkálatok, befejezése előtt; oly elmunkalat pedig, mely egy grof Kemény, egy Kovacs ernyedetlenul arra küzdö czélt elfogalata s részben ini élte, alig is tekinthető hagyva, erő fokadtanak, ide folytonosan munkálkodo tesiulet; egy mu z e u m egylet kivantatik.

De ha szétnézunk, a többi nemzetek s országok történetirain is, hol alitottak meg tudjuk-e? hol van ezen munkálkodó egylet, hol mérhető egyes adatok, melyek sok mar felallitott kérdeit uj szinbe öltöztetnek? Es megis mnden allam mindon orszag bir egy a lehetőleg összeállitott egyeset, melly évenkint, lehazal ugyult, de megis töttörül fel, a melyből a czelekvő ősek utodai, ha nehol hibázott vonásokban is, de öscik erenyeit bunein ismerhetik, s okulhatnak a tortenieinbol.

Ezen kérdésre nézve, ha erkörunk a czelekvő ősnemzet nyelven összeállitott tórténetirata, melyből legalább a fiatalság es nonem lelkesedést vehetni volna atyánk emlékezi iránt. Idegrek, tolb merészeggel birtak mind a nemzetfiai, s allottak eke számunka egy tórtenett multat annyi adatbol a mennyi kezokre jutott, s oly iranyban a mint azt nemzetunk elienebb uj elfogulságok dictalta.

Es a nélnnk mégezen czatornán sem juthatott ösztörtenelme ismeretehez, mert hiszi a latan vagy német nyelv, s kivalt az utobbi Erdely magyarságnak legnagyobb reszenel mind ekkorig szenten.

Ezen helyzet kétségtelenül szükségessé tette anyanyelvunkon egy oly historia elöallitast, a mnöt az eddig napfenyre hozott, s akar tizall adatok alapjan mar elöallitani lehet, melyet azta mint nemilegy tort balar most is rogös utat a további nyomozásokmind jobban kiegyengesenek.

Midőn Kővári jelentését halloltam „Erdely historiájá kiadásra iránt; ennyi volt a mi vattam munkálkodásatol.

Ha ezt iró maga is mive elöszavában az én fönnebbi nézetemben nyilatkozik ezt mondván: „A mit en hozok, az kem tizetlen szemle, nem irónk életirata, meg csak kultünk teljes lajstroma szem, hanem inkább csak a hala adoja hazánkfiai azon örök tiszteletremlő hozzájanak, kik mint egykoru irók, vagy hosszú buvárok, e nehéz munka összeállitásra nekem, s tisztázásra, az utókornak nemes szolgálatokat tettek hazájok iránt stb."

Nincs szándokom e munka, avagy irója felett magasztaló beszédet tartani; de megengedik olvasóink e könyvről egy szóbanom, hogy ne legyen oka a hazai nemet sajtonak ujbol elmondani journalistáinkkra azon vádat, mit tavaly a „Sich. Bote" beláttja ismételt, hogy Kővári irodalmi érdemeit a magyar journalistáknak nem méltányolja eléggé. Az emlitett lap három történeznek munkasságnak ugyanannyi czikket szentelt, egyike grof Kemény, maska gr. Mikó Imre, harmadika Kővári-nak volt szánva s midőn elöször volt alkalmunk látni, hogy K. munkálkodssát a nemet irodalom méltányolta, sokszor elgondolok, hogy magyar foldon kellett szuletni e mondatnak ismeretes profeta is pattra.

Ily melankolya uta a magyar lapok czak kötelességoket teljesitik, ha Kővári ezen munkájára a megérdemelett figyelmet fordítják, s mikén az emlitett német lap vádjait a sajtóra utasitnak vissza, ovást tesznek azon közonnap felirismerese ellen, mely Kővári munkájának egy részét (Erdély régiségei, és rítkaságai) nor kapnathatnaokba tette, s irót azoknak mosdó kiadására ösztönzöt.

Azon szünetnek, melyet pár év óta a sajtóban Kővári neve tartott, eredményeul all elöttünk az szalatt dolgozott s most elöttünk álló munka.

A szerző elöszavában azt jegyzi meg, hogy ő nem a nóma gyermek, ki stylát a veszélyen latva szolal meg, s nem a történesz, kit a capitolium rümjain fog meg Roma magyságnak elöszinsa, mert eddigi munkai: „Erdely rokaságai", melyben történelmünk szinteret, „Erdely régiségei," melyben csatatéreinket s öseink szefszeket, „Erdely nevezetes családjai," melyben tekintélyeink öseinket stb. tanulmányozd,

Solaro de la Margherita kinyilatkoztatja, hogy „ha az utóseyelben forog, nem szabad senkinek az aldozatokat visszavonulni; de szerinte, most nincs lenyegetve a haza. „A háborut sáiny pénzügyi viszonyaink, pangó kereskedésunk es iparunk miatt nem chajtujuk. Igaz, hogy nincs volna szedelem nekünk nagyon terülctünket; de most nincs miert megszámadtatásot tartanunk. Arra senki sem gondol. Ausztria eleg eszélyes oly háborut nem kezdmenyezni, melyben Europa maga ellen lázjon. Elfogadja az ártalmas bármely, ha az europai sulycygen vagy birodalma épsége fenyegetteik; de elódezni nincs szándokban. A közelem, melyről most annyit beszélnek, csak alatinak tamasztatnak. Ausztriaszerszág fuggetlenseége iránt vagyódasaink s kormanyunk mondnen demonstratioi inkább arra mutatnak, hogy mi akarunk Ausztria ellen fellépni. Politikánknak országunk belrendezésére kellene irányulnia s mi a helyett tamadó kulpolitikat iszunk. Ha cnnek rosz következmenyei lesznek, erje azokat a felelösség, kik inditányozzák és folytatják. Ő a torvenyjavaslat ellen szavazok."

Mamiani: „A mondottakon felül, fájdalom, a hazafi contestatiok után rögtön a lehangolasig soiei szinekkel rajzolá helyzetünket. Nem akarok e pont iránt vitatkozni; csak azt allatom, hogy sirgelő szükségünk van, országunk vedelmezésérol gondoskodi. Ha pedig fuggetlenségünk, ha szabadságunk és befolyásunk oltalmazása pénzáldozatot igényel, hozzuk meg azt. Legyünk inkább adósok és szabadok, mint gazdagok és rabok. Azaz: helyezzünk szivünk, agy egész vilagnak ohajtania kell, mikép vegzett érjenek kiadasaink, melyek országunk erejével nincsenek semmi aranyban. Éppen czen okból kell a torvenyjavaslatot megszavazni; mert ellfogadása allal a vegzett erejét ohtetek az junnk. Tagadom azt, hogy Piemont volna a háborura provocaló. Nem Ausztria foglalta-e el a szárdinai alattvokat javaol Lombardiahoz? Nem ő ersiai s Europaban magát provocaló-nak mernie hirlapjainak folyvást gyalázni Piemontot? nem ő ingerlte ellennünk az olasz allamokat? Nem allanda és remitö provocatio e egész eljárása?

Es nem ingerel a háborura maga az erkölcsi rend is? A Tiono czikk partjain latjuk a szabadságot; a miskon annak ellenkezőjét. Amott minden torinnk az olasz nemzet meltosagának merleszeit, éppen semmi. Csodalni lehet, hogy ily helyzet mar is mar a szabadságon nem szigaitu fel a latszatos hekét köztünk és Ausztria közt. sat.

A szerződesek változhatnak; de a mi igaz-

A SZÁRD KAMARAI VITÁK.

(D.) A kölesönös meghasonlás Ausztria és Szárdinia közt nudjuk, hogy még a mult évtizedi forradalmon alapult s azóta jelesen a keleti hadviselés alatti szerződesére etán a szárdok tekintelyének, minél dieshen illitá elöttöre a szárd politikát, mely, zászlójára az olasz nemzeti kifejlést tűzte ki. Csodálatosnak tetszhetik, hogy ezen felvett czél miatt Ausztria inkább háborgattatik mint Nápoly, holott a nápolyi olászok sorsa valóban a legconservativebb embereknek is szánalmát érdemelte ki; ezen nyugtalanitásnak azonban a két hatalom geographiai helyzete adja bővebb magyarázatát. Annyi tény, hogy a szárd kormány hangulata kiválólag harczias folyvást Ausztria ellen.

Azonban ha az hisszük, hogy Szárdinia minden vélemény a harcz mérgét lehelli: akkor nem vesszük tekintetbe azt, mikép a válsághoz közeledéskor lehetetlen bárhol is fel nem ismerni a visszaintő szózatokat.

Ily szózat volt Soloro de la Margheritának, a szárd parliamenthen a jobb oldal vezérének, nyilatkozata, melyet az ellenkező nézetekkel együtt a szerint a mint azt minden birodalmi lapjaink közreadták; idé igtatunk; mint a melyek világot vetnek a szárd kormánypolitika Ausztria ellenes irányára, a so ottani képviselők közt azonban mégis eltérő nézeteket szülnek.

A febr. 9-ki parliamenti vita a kölcsönjavaslatból merült fel, mely a mint már hoztak lapjaink, a kormányra nézve kedvezőleg ütött ki. A vita részletes oldására térrel nem birunk, de elég ide irnunk Margherita, Mamiani, Costa de la Beauregard és Cavour gróf beszédeit, melyekből az ottani vélemények jól kivehetők.

Solaro de la Margherita kinyilatkoztatja, hogy „ha az utoseyelben forog, nem szabad senkinek az aldozatokat visszavonulni; de szerinte, most nincs lenyegetve a haza. „A háborut sáiny pénzügyi viszonyaink, pangó kereskedésunk es iparunk miatt nem chajtujuk. Igaz, hogy nincs volna vedelem nekünk nagyon terülctünket; de most nincs miert megszámadtatásot tartanunk. Arra senki sem gondol. Ausztria eleg eszélyes oly háborut nem kezdmenyezni, melyben Europa maga ellen lázjon. Elfogadja az ártalmas bármely, ha az europai sulycygen vagy birodalma épsége fenyegetteik; de elódezni nincs szándokban. A közelem, melyről most annyit beszélnek, csak alatinak tamasztatnak. Ozonszerszág fuggetlenseége iránt vagyódasaink s kormanyunk mondnen demonstratioi inkább arra mutatnak, hogy mi akarunk Ausztria ellen fellépni. Politikánknak országunk belrendezésére kellene irányulnia s mi a helyett tamadó kulpolitikat iszunk. Ha cnnek rosz következmenyei lesznek, erje azokat a felelösség, kik inditányozzák és folytatják. Ő a torvenyjavaslat ellen szavazok."

Mamiani: „A mondottakon felül, fájdalom, a hazafi contestatiok után rögtön a lehangolasig soiei szinekkel rajzolá helyzetünket. Nem akarok e pont iránt vitatkozni; csak azt allatom, hogy sirgelő szükségünk van, országunk vedelmezésérol gondoskodi. Ha pedig fuggetlenségünk, ha szabadságunk és befolyásunk oltalmazása pénzáldozatot igényel, hozzuk meg azt. Legyünk inkább adósok és szabadok, mint gazdagok és rabok. Azaz: helyezzünk szivünk, agy egész vilagnak ohajtania kell, mikép vegzett érjenek kiadasaink, melyek országunk erejével nincsenek semmi aranyban. Éppen czen okból kell a torvenyjavaslatot megszavazni; mert ellfogadása allal a vegzett erejét ohtetek az junnk. Tagadom azt, hogy Piemont volna a háborura provocaló. Nem Ausztria foglalta-e el a szárdinai alattvokat javaol Lombardiahoz? Nem ő ersiai s Europaban magát provocaló-nak mernie hirlapjainak folyvást gyalázni Piemontot? nem ő ingerlte ellennünk az olasz allamokat? Nem allanda és remitö provocatio e egész eljárása?

Es nem ingerel a háborura maga az erkölcsi rend is? A Tiono czikk partjain latjuk a szabadságot; a miskon annak ellenkezőjét. Amott minden torinnk az olasz nemzet meltosagának merleszeit, éppen semmi. Csodalni lehet, hogy ily helyzet mar is mar a szabadságon nem szigaitu fel a latszatos hekét köztünk és Ausztria közt. sat.

A szerződesek változhatnak; de a mi igaz-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

sagos és igaz, az változhatlan. A szerződések a kormányoknak tetszhetnek-vagy a kinek-minek-et mentő meg; ilyen sharajának engedelmeskedik. Európában az 1815-iki felosztás, hanem is a tények, de az ezek ellen szerkesztett alkotás meg. Az 1815-iki kötések a nemzetek és népek akaratját nem fejezik ki. Oda jutottunk, hogy most már igen kevés emberek van élte hanyatlik. A mely állam csak 60 ezer katonával rendelkezik, annak sok ünnep igaza e kötések ellenében; a mely 300,000 katonával adhat nézetének súlyt, annak már nincs néha csakugyan igaza van; a ki pedig 600,000 szarmyt mutathat fel, annak ördekei a kötések csak támogatni fogják. Az 1815-ki kötések szerint Ausztriától fuggetlenul rendezhetnek belügyeiket az olasz allamok; de ezért Ausztria szerzi 1821 ola bolt évtig le nyúztak Nápolyban, Romában, Parmában és Toscanában. Igaz, e sergek az illető uralkodó által hivattak be; de éppen ez alkotja azon bukott kort, melyből menekülni nem tudunk s melyi lehetlenné teszi a szabadságot és reformokat.

Mi tiszteljük a szerződéseket, ámbár valószinu, hogy csak a kard oldhatná meg a gordiusi csomót. Mi erőseb vagyunk az ónmérsékelbem. Igaz, hogy az olasz fuggetlenség eszméje nyolcz század óta el népukban; de ezen erzés annál szilárdabb lennünk, mentül hosszabb óra által az éveknek lón megszezetesitve. Mackes kitartásunknak köszönhetjük azon erednményt, hogy most már az olasz kérdés elsőivé vált Európában. sat.

Costa de Beauregard (jobb oldali követ) Napoleon trónhesczét a bekre biztositélnak tekinti. Ugy Bryedul Cavour grof az, kit Európában háborut akar. Regóta gazdag e czélra minden erczjét; ellata nyert testet egy ábrej, melyet azon számtassal és vakmerőséggel uldöz mindenti, mely az ő jellemének sajátja.” A szónok utalszik Cavour grof elvalálásain, a kinyilatkoztatja, hogy czatlakozni nem fog a grof valmerő politikájhoz, melyPiemontot okvetlenül érvénybe fogja sodorni.

Egy nehány szónok után Cavour nyilatkozott következőleg: „A ni politikánk mennezti politika. Nincs junjuk háborut idézni elő, de kötelessegünk Europa szine előtt az olaszok fajdalmai és vágyai tolmácsolva lenni. Ezt mi teljesitemik, szatitugy a pirisi értekezlet tremben, mint minden más helyeken is. Azért hittuk szükségesnek az állam védelmére előintézkedéseket lenni, mert Párisból visszaérkeztünk éksimert mar mely valánk győzőére, miként Olaszorszag ugyanekkor kiküldjétő megoldásban a béke utján nem lehet eljutni. Közbenjöt szakitásunk Ausztriával, melynek indítvanyozói nem magunk valánk. Midőn Olaszorszag panaszait felmondtuk Ausztriák, ebben hatnettől nyerénk támogatást, és Anglia s Franczianorszag az értekezletben hőn pártoltak bennünket. sat.

Margherita ur szemükre veti, hogy fegyverkezünk. Tanácsolja, küldjük szét katonáinkat, bizunk a hatalmakban. Megengedem, hogy ha más emberek ülnének helyettünk a miniszteri padokon, akkor Ausztria vezérül tanácsolnám nekünk a fegyverkezésnek ugyanezt a követi, hogy ne legyünk valami tuisógos bizalommal Ausztriát bekes szándékai iránt. Elegszer ingerelt már minket. Szaporitá hadereőt Piacenzában és mésütt; nagy gyorsasággal dobá csapatokat Lombardiába, határszélein czélöt állitá fel czerelet; szemben velunk tamadó mozgulatokat tön, mig mi, minden ingerkedési alkalmat ovatosan kikerülünk. Ismételve erősitem tehát, hogy a provocatio az ő részéről történik.

Folhozatott ellenünk, hogy az angol parlament a béke mellett van. Anglia bár egészen más szerepet szándékozik, mint az ellenfelem a legrokonszenvibb akaba előtezéti. 1856 óta Anglia tobb államférfiai valtoztatik meg nézeiket. Fölég a kelети kérdésben közelitettek Ausztria felfogásahoz. Ezert lehetnek vitt irányunkban azon szépszavak, melyeket nem kapunk.

Egyébiránt az igazság végtére mindig győzedelmeskedni szokott. Angliában. Számtalan példánk van rá. Irland és a negerek felszabaditása remonyekkel kecsegtet minket. Hisz! Utmosorszag ugye nem kevésbbé nemes, mint a kelető és Irlandé. Nem hihetem, hogy azon allamferfiu, ki nevét a negerek felszabadításahoz csatolta volt, kevesbbé hajlandónak mutatkozzék az olasz ügy iránt.

Mi nem ingerlünk; de nem is sütjük le szemeinket azért, mert Ausztria fenyeget. A dolgok ily állásban a kormány biztosan számit a törvényjavaslat elfogadásra.” (P. N. de S.)

Ezen parlamenti nyilatkozatokhoz tőldjuk meg Cavour grófnak a szárd követségekhez intézett körirataból a következő vádtételeket: „Jannár első napjain a bécsi hivatalos lapban egy 30,000 fonyi hadtestnek Olaszhonba küldése jelentetett; ugyanezen rendkivili sietségged Lombard s Velenczébe határszázoljak küldettek, kik honukat czak háboru esetében hagyják el; a bolognai s ankonai helyőrséget megerősitették, Ausztria nagy hadserget vont össze határunkon, s az Adda és Ticino közt s névszerint Cremona, Piacczena s Pávia közt szemlélő hadtestet gyujtótt s meg a buffaroi hidon is, mely a két ország határát képezi, őrök állittattak fel.” Ezután elősámlálja az ausztriai tisztek fenyegető nyilatkozatait, a Velenczébe érkezett csapatok fogadtatását, a szerződések ellenére épült tőbb erőd elfoglalását. Cavour ezen fenyegető körülményeken alapitja egy szárd kölcsön iránti indítványát.

Mindenki meg van arról győzödve, hogy a grof Cavour által fenyegetőnek állitott csapatmozdításokat Ausztria önvédelem végett tette a szárd agitatiok behatása ellen, s háborut kezdeni éppen nincs szándokában, s igy a grof egy igen furcsa sophismát használt fel a kölcsön ürügyéül.

Ezen köriratra az „Ost D. P.” azon észrevélet teszi, mikép „az illemelenség fegmagasabb foka kivántatik oda, hogy valaki ily nyilvános hazugsággal lépjen a nép képviselői és a világ nyilvános közvelménye elébe, s az ezzel szemben elértre s a kölcsön megszavaztatott.” Mi nem szándokszunk ugyan Cavour grof nyilatkozatát ugyanezen szemüvegen, s nem tagadhatjuk meg, hogy az általa felhozott okok s egy részben való események hasonló esetben minden oly közvetlen szomszédos kormánynak jogot adnak hasonló föltételekre, azt azonban mégis hisszük, hogy bensőleg Cavour grof is más meggyőződésekkel bir.

Ezen femebb elősorolt adatok élénkebb világitást vetnek az ausztriai és szárd vissalyág mérfokára, hogysem azokat legalább ily türedékes közlését meghoztattik volna, midőn azok a kifejlődési események előtátjékozásaul szolgálnak.

Ujdonságok.

Az erdélyi gazdasági egyesület folyó évi márczius hava 12-diken fogja tavaszi rendes közgyűlését megtartani. A gyűlés nevezetesebb tárgya lesz, az igazgato valasztasnak és vezetői hivatalkar megujitása, s illetőleg szervezése, es az évi szamadások átvizsgálasa. A t. cz. egyleti tagok tiszletetlel fölkeretnek, miszerint a kijelölt időre mind teljesebb számmal megjelenni szándékozzanak.

Kolozsvárta, febr. 20-kán 1859.

Nagy Ferencz,
titokunk.

A kolozsvári kereskedő, ki purchamara kőzelebbi valaszfásnál a meględ 18 tag közül a következő 9 tag helyévbe történik valasztás, u m. a: kereskedők közül: Tauffer Ferencz, Stein János, Folly Mihály és Kettner Adolf; az iparosok közül: Balázs József, Ács Mórcz, Zsigmond Elek, Vágner Frigyes és Czakó Mihály. A szabályok értelmében a kilépők nyból valasztatnak. A valasztás napja jövő hó 15-kére van kitűzve.

— (Kémenygyulás.) Folyó hó 21-dikén estve varosunkban, a sctuler-utczán kémenygyult ki. Az egő korom kijövő szikrái egyelőre fenyegették a kő szendelyedelet, azonban a levekezett tűzoltóparancs gyorsan megszüntette, nyomán vizfecskendők termettek a ház körul — s a tűz kialudt. Ujabb jele a kémenyseprők lelkiismeretlen dologtejesitésének, mi közelebbről anyi szomora következmenyt vont magan utján. Egyébiránt az ezen esetben segitleni fog a bajon; illető kémenyseprő erdemelt fenyitésére intezkedest már megtevé.

— Hazai czenekornk előadásai vesztenek kozülk, elenkezőleg, a lobulelő hulonosem mutatnak a, hogy 13-diki előadás, mikor egyedi erdekelem darabok közöll oly szavalat kinczta Kontot s a közönséget, mely gyermekies hangsuplodásaival meg nem nyilvánosságra vala. 20-kán L. L. Szomorú kedvezőszegőjét, Mezei ur szép eneke s a szép remenyre jogositó fiatal J. B. nyiretlyejie tobb elvet szereztek. Közönség, a farsangol tekintetbe veve, mindket alkalomnal szép számmal.

— (Fügenjegy.) A redoul-teremben e hó 21-kén nepes és csinos farsaság gyult szesze, a mennesig, honoratiorok s előkelőbb polgársagbol, hol a tobbnyire atlálhatn előtozó fiatalsag vigan kirugta a kormszarokat s czaskokat, meg nem tagadva a nemet és lengyel atyafiak s szomszédok tánczmuvészetének is tarsaskori illetéseget. A hol rendezői mediczerett erdemelnek, mind a teremek czinos, mind az izlenes étekkel ellátott asztunak s czemegeiránnk gazdag kiállitásert. Reméljuk, hogy az egy hét multva tartandó tánczestelyt hasonló leend chez, mind szépségben, mind czin tekintetben.

— (Pályázat stipendiumra.) A bécsi polytechnicumban három helyi jut ürességbe s ezen ujjak számára, évenkenti 210 o. értekű ösztöndijnál, az 1858/59-ki iskolaével kezdődőleg. A pályázni kivánoknak kérelmüket a szükséget bizonyitványokkal s kötelezettségget ellátva a m. helytartósághoz szebbenk kell küldeniök 1859. marcz. vegsőg.

— (Egy lelkes magyar hölgy) végrendeletileg meghagyta orokösenek, hogy a „Futárra” folytonosan előfizessenek. Mig hazánknak ily irodalmi hölgyei lesznek, nemzeti letünket nem felthetjuk evegszétt.

— (Bogya Rózsa) hazánk leánya, ki Rózsa de Ruda nevalatt ismeretes énekesnő lett, s nemrég Olászhonban vert kosonunkat a pirizsi czázari szinházban is mint első rangu ieg szerepelt, a pirisi sépmővészetek akademiajának és a jeles muvészek egyletének tagjaul lőn megválaszlva. Az egyleti diplomákat s szépm. egyl. czinoke ugy fen-szelyen adta ki Bogya Rózsának, hová Paris jelesebb muvészei hivatalosak voltak. Párisból meghivták Pármába, Milanóba, Turinba s januárhó 12-ke óta Palermoban szerepel, ahol hetenkint 10,000 frankot fizetése ugy utalomjátcka van; mindezeket egy hozzánk kuldött hiteles level után irjuk.

— Rózsa Sándor ellen a vétgürgyalas t. hó 15-kén kezdődött meg a budai orsz. torvenyszéken s volt ugy hogy nincs czelt. Lienhard Gy. allamügyész olvasta a vádokmanyt, mely 50 bünteny kozül 6-ot hozott elő, mint a vétgürgyalásra maradtak, s melyek nagyobbra rálás, gyülkolódtak allanak. Rózsa ellen a vétgürgyalast illető pontok lapok egész a részleteikig kozlik. Az ítélet annak idejében mi is közöljük.

— (A kőrt és csárdást) Bagdanoff Nagedeja alyja Pesten csak ezert ismulta be, hogy azokra a sz.-pétervári nemes apródokat is megtanitsa

— (Szivarfogyasztás.) Az ausztriai birodalom 25 szivargyara 1858-ban 11,5 millió szivarat gyártottak, s ugy kezdődik, hogy az ausztriai birodalom 38 millió lakosa közul 6 millió dohanyzik s ezek közul czak 2 millió szivarozik: ugy egy szivarozóra évenkint körülbelül 579 db esik.

— (Férfidivat.) Ne csak a delnőknek, hanem a delliknek is legyen szabad egy kis divatjátszas ez ingo-ingo világban. Ugy a „B. H.” egy leveges ujtási emlt, melyszerint a trak fehér mellyekben fehér selyem mellyeket viselnek kőrosköröl fehér szegélyjel. Nevok ugylet de situation” (helyzet-mellenyi). A vőkony fehér strák a fehér jelenti, melyet a nőnyegesek szivesen szeretnek, s ez nem borithatik.

A „Sárospataki Füzetek” második évfolyamának VII. füzete is megjelent. Tartalmát ezekben szemlélhetik: Schurr Ferenczné a (svájczi hires nővelő s igazgató életrajza) Antalfi Jánostól. A legujabb theologiai magyarlnak Nemetországban, J. S.-tól. Az angol novelista irodalomban legujabb Lajostól. A föld nepei vallásos fekintetben, Nagy Józseftől. A marmarosi helv. hitv. egyházmegye egyháznőszegek rendezete, Szilagyi Istvantól. Nagasi emlekirat, Szabó Istvantól. Tanitói kölcsönnyek es nyilatkozatok. Alakja es kiallitasa az eddigi. Előfizetheti egész evi folyamára 6 ft 30 krjával mind Sárospatakon (Erdélyi Jánosnál), mind Bath Mór könyvkereskedőn.

— (Gyapotfonógyár) az ausztriai birodalomban 200 van, 1,563,928 orsóval. E számból Magyarországra csak 2100 orsó esik. Hazai iparunkra nem a legörendetesebb kimutatás.

— (A 101 lövés) Ez hosszas idegi áll, illatjai el szokta vesztení, ennek meggátlásra ajánlatot, hogy a kálló szőrre mindjárt megpörkölés utan (1 fontra körul-belül 1 lat) porrátert sárga vagy fehér czukort vegyjenek, ez a kőrszemeket beburkolja, az illatot magába szijja s azt megtartja.

— Báró Rothschild a pénzhőnek vége nincs egy szegény, de szép és müvelt hölgyet, ki spach ur hivnak. A nepahan az egy ur a bőrzen lévén, haragudott a papirok rosz keleten, s következő szavakat mondta: ha még egy frankkal szaladnak el papirok, meg Anspach se adja a leányát Emmnak.

— (Kőrzsbányai egyház és iskola állásról) nem régen hozott levelünkre Illetékes körből okadatolva azon kiegészitő észrevétel tétetik, mikép a kőrzsbányai egyház helyet nem allasban s az ottani vallason és nevelési hiányoknak oka nem az egyháztagokban s nem is az egyházi eljárásoknak, hanem engedetlenség, czinés s olyanoknak is particzipiczenek az iskolaban, kik az iskolaszékkel hiányban a törvény és kozjó bajnokainak kellene lenni. A levél részleteit polemikus irányu miatt nem láttuk időszerintnek kiadni, de az itt kimondott vélemény illetőleg helyszőn szolgáljon oszönzenül a hanyv s irnyvezetésére.

— **Nemzeti szinház** — Febr. 19-diken „Fehér orvos,” francia drama 6 egesz szakaszban. Rónai (Fabien) szepen alakitott, fölegy arczjátéka muvészi vala, tobbszori kihivasban részesult. Folinuszné (Pauline), E. Milla (Lia) szerepeikre gondot fordittottak. Folinuszné igyiteslyes czitozódésesert tapsot nyert. Sch. Mina iztetesen volt czitozve, hanem az utolsó felvonasban feledte, hogy a nép dühe ellé menekülik lenyes ruhaikba nem czitoznek. Azt is megkvanjuk jegyezni, hogy a szélés czitozódés, mi kifoldon szinpadokon illetes is, volna ha a mi szükkorü szinpadunkról elmaradna, mialtal nemcsak a szabad mozgás nyerhatna a megjelenő veszélyenek sincs illető annyira illetve. Altalában „Fekete-homár” aigaszlalva bocsájta vala el szép közönséget, ha a segédek mindenike is ugy akarta volna.

Febr. 20-kán „Hinkó és Murgitta” 5 felvonasban.

Febr. 21-kén a szinház zárva.

Febr. 22-kén „Mamor,” a sainonon másodszor ujjah szerepelfeszlassal. Normák most Ferenczi I., Adalgisat Egyedi M. adták. S mondottó, sőt kivált az első felfünben szépen czenek. Adalgisa Normával szépdalt ugy szép van, a vegső órájig a közkivánatra ismételtetett. Szép közönség.

Levelezés.

Dézs, febr. 6. 1859. — Dézs varosa közöj tanácsa, a polgarmester inditvanyára elhatározta, felsőbb jovahagyás reméneyben a majorsági pénztárból 200 azaz kétszáz oszt. forint pályadij tőzni ki ily czimu munkára: „Irassék le Dézs varosa története, melyben a hadtörténeteinek, politikai es vallasos mozgalmakon kivül kulonös tekintet legyen helyhatósagi eletre, sajuszerű viszonyaira, a szellemi mivelődés es anyagi haladas történetre, szohagyomanyok es szokasokra nezve is.”

Lehetetlen e hatarozatat a lelkes közöjj tanácsnak nem méltanyolni; mert a tortenet irodalom fejlesztese nagy befolyassal van a tudomanyos mivelődesre es ugy szolvan a mi vezetesebb varos tortenete, mind meg annyi felhasználhato anyag a hazai tortenetiras nagy munkajahoz, s a mely varosnak irasban foglalt tortenete van; az mar oly tekintelyes allasban bir, mely nagy befolyassal van jovendő felvirágzásara.

Mielőtt azonban pályázat nyittatnek, fel fog szöltatni varosunk tiszteletbeli polgara Torner Károly e munkat megirandó szerzőjenek varosunk tortenetere vonatkozó adatoknak birtokban van, s a varosi leveltarban levő okiratok rendezeseert s lajstomazaert polgari okleveles nyert; s mi tudjuk azt, hogy ez ur, ki dezs-ben a megbizast elvallalni polgari kotelessegenek tartandja, s a közohajtasnak eleget teend.

— Egy kösegető pénztár megszüntetése van czélba vève a kolozsvári muzeum, a mely pénztárban tartotta meg varosunk ertelmisege az erre vonatkozó eloleges ertekezletet, s most mar alapito tagok szerezesen faradoznak a megbizatak, hogy megalakulhat; s a felsőbb megjovahagyaseert folyamodni lehessen; nalunk is a penzhiany igen erezhető, nagyon kivánatos tehat egy ily segelypenztar alapitasa; legyunk csak egymas iranti bizalomnal, legyunk kozmunyi hitel, mert az alapja az inlezetnek, mely kozmunyi czelokra jő, okunk van remélleni.

Helybeli iskolaban a napokban folytak le a tel szaki szakoti probatetelek kielegitő sikerrel. A reformatusok ide nevezettek: Szabó Istvan, Gergely Lajos vonta magára a közügyelnek, ki a kezdők tanitásával foglalkozik; jó tapintatuak, helyes tanitasi rendszerenek, s a kezdő gyermekeknek hanni tudassnak tamulatos biztonyságát adta.

Alamarul veszek ez uttal magamnak a helybeli iskolak letszamat kozleni. A reformatusok iskolajaban a folyó gyermekek szama 67, a rom. katholikusoké 43, a gorogkeleteké 2, gorogokné 28, osszesen 157; az iskolaba nem jarok szama a reformatusoknal 179, katholikusoknal 26, gorogokné 29, osszesen 234; tehat szamba kell venni a nem iskolaba jarok szama, kik ellen a hatósági fellépés meg van rendelve. Nyárlan czak inkább megérthetni a gyermekekivel az iskolabol eltartóztató szülek eljárását, a mezei munka sib okabol; de tehen ma gyanusnak latszik a hatalmas szülőknek ittelki elsatnyulasban tartani a gyermeket — folnemfoghato.

Minthogy a statistikai adatokat nemcsak gyűjteni, de azokat közzé tenni is levelezői szokásom: közlem a mult 1858-dik évről a nepesedesi mozgalmat varosunkbol. Szuletett: 170-en, melyből 82 férfi, 88 nőnemen leány; meghalt 99-en, melyből 49 férfi, 50 nőnemen levő; tehát a szülöttek szama a meghaltaknál, tobb 69-el, s igy varosunkban a lelkek szama jelenleg: 4780. — Valamit a farsangrő; eddigiek het tancczvigalmunk volt, mind jotekanyczitva; egyik a kisdedovó, mikis a kaszinojakara, valogatott közönség jelenletben, s lekintve hogy elsö hal volt, elig jol utott ki. A közönsag valogatasa, mily sok kellemellenseget van osszekeszitve a kaszinoban, czak azok tudjak, kikre a közönseg megvalogatasa bizva van; nagyon erezhető oly vigalmak hianya, hol oszttlyzatra való tekintetek nélkul minden tisztességes ember megjelenhet.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

Déva, februárhó. — Egyik házai lapban nem régen egy dévai levél jelent meg, az itteni kaszinót ismertetvén, mire igazság érdekében nemi megjegyzéseket el nem mellőzhetek.

A Barcsaiakra tett kicsapás nincs helyén: nem való az, hogy a díszes Barcsai családból az egy B. Miklóson kívül, a többi se mint alapító, se mint résztvevő, ezen intézetet nem pártolja, holott a falon függő kimutatás szerint Gergely, mégpedig két alapitói résztvevőnyel, Sándor es közelebbről Abrahám szintén alapitó tagok.

Levelező a kaszinoi könyvtár leiszámát 600 kötetre teszi, holott az a bekötött folyóiratokon kívül 836 kötet. Az alapitó tagok száma pedig a beléptett B. A. és L. G. urakkal szaporodott, a mit levelező ur január 26-dikán már hiányolott volna, s úgy valamint helytelen a Barcsaiakra tett megrovás, éppen akkor, midőn a család egyik fia a társulat ujtagává lesz, úgy az is következőnek, hogy előbb B. L. urat dicséri meg a levelező, a ki a kaszinóban ugyszólván ottezen ajándokozójat, ki nem alapitó tag s a társulatot mégis az alapitó résztvevő meghaladó becsü képekel ajándokozta meg. Gróf B. O. ur ajándokai csak futólag vetettek, holott az a társulatot egy oly adósságtól menté meg, melynek terhei a multi ev utolsó negyedében különösen a résztvevőnek elégge érezték.

Már tisztelt levelező ur! ön ugyan szépen értesíte a kávó alapitó urakat kaszinónk állásáról, midőn mind statistikai kimutatásai, mind egyéb tudositásai hiányosak; bizza ön e tisztelt arra, ki idő vesz magának legalább a teremfalain fuggő táblák tanézésére. r. l.

Külföld.

Franczia ország. — A febr. 17-diki „Moniteur“ jelenti: „A hatalmak képviselői Párisban a moldva- es oláhországi választási eredményt illetőleg conferencziát fognak tartani. — E hivatalos jelentés szorosan kijelöli a határokat, miken belül a tanácskozásnak mozognia kell. A conferenczia a Porta határozott unszolására gyűl össze. Az illető szógyűnben a Porta egyenként elősorolja azon lépéseket, melyeket a moldva- es oláhhoni szavazásokban törvénytelenekne tart; állitja, hogy Kuza az aug. 19-iki szervezési okmányban kijelölt azon tulajdonokkal nem bir, melyek a hospodársága szükségesek, miután sem 35 évet nem töltött be, sem 3000 arany mandjövedelmet nem mutathat ki. Ha tehát már moldovai fejedelemmé választása önmagában érvénytelen, annál kevésbbé valósatatharatnak szavazásai fejedelemmé, minthogy — a Porta nézete szerint — a kettősválasztás az aug. 19 kiszervezési okmány betüinek és szellemének kigunyolása. A Porta tehát felhivja a hatalmakat, azon eszközök megvitatására és megállapitására, melyek által a fejedelemségekben a törvényes rend és a szerződések iránti tisztelet visszaállitatháto.

A Porta véleménye szerint tehát, a párisi értekezlet körébe sem annak vizsgálata nem tartoznék, hogy vajjon a kettős választás a 19-iki szervezet szellemével összhangzóba nem hozható-e? sem pedig azon kérjes kérdés tárgyalása, hogy vajjon nem volna-e czélszerü a 19-iki szervezetet a két fejedelemségben nyilvánuló közohaj szerint módositani? Semmi kétség, hogy a Porta ezen nézetére az ellentétlésre fog találni. A „Constitutionnel“ már is a Kuza elismerése mellett emel szót. Az ezt jelentő távirati sürgöny hozatészi, hogy a czikk Renedtól van aláirva, mi annyi mint felhivatalos. A czikk tartalma könnyen kitalálható, mivel már tobb ily hizalmi férfiak, például a brüsseli oroszlap, szónokolgattak ez ügyben. Igen is — mondják e szálmazott lapok — a szerződés betüje az „unio“ ellen látszik lenni, de szelleme a mellett van; minthogy az egyezmény czélja az volt, hogy a román nép ohajtásnak eleget tegyen, mely most egy bevégzett tényben ki van fejezve, ugyhogy lesz ezt elismerni megerősiteni.“ Ha pedig — mondja „Nord“ — a meghatalmazottak többsége a fejedelemségek különválasztását fentartják, és az aug. 18-iki egyezménynek fegyveres kézzel érvényt akar szerezni; akkor lehetségesen, hogy Franczia ország, Oroszország és Szárdinia visszalépnek, és a többi nagy hatalomra hagyják a felelősséget azon bonyodalmakért, melyeket a nemzeti ellenszegülés a fejedelemségekben előidézhet.

A mi az olasz ügyet illeti, aligha ez egő ügyet a conferenczián szónyegre hozák csak alkalmilag is, oly kényes természetu az; tudjuk egyébiránt hogy Auszíria a közpolaszhoni megszáltásra nézve engedményeket temi kész, és hogy az ebbeli közbenjárást Poroszország és Anglia vállalta magára. A reformokat illetőleg még nem tudni, vajjon Auszíria e tekintetben is egyetért-e Poroszországgal vagy sem? párisi tudositók pedig éppen e reformokban feketik a fösültet, azt mondván, miszerint Franczia ország nem egyedül azt ohajtja, hogy nehány oszträk ezreddel kevesebb legyen Közép-Olaszhonban, hanem hogy az olttani kormánymódra nézve is korszerü javitások történjenek, s az eddigi rendszer felretétessék, a mire első eszköz lenne az osztrák csapatok visszavonulása, mert ezeknek jelenléte eddigelé azon biedelemre indita az itteni fejedelmeket, miszerint Auszíria szándokat helyeselnék.

Az ezen tárgyat illető diplomatiai tanyalások felett igy szól az „I. B.“ egyik levelezője: „Az egész bonyodalom csomója Romahon keresendő; Franczia ország sajt lobogója népszerüségének veszélyeztetése nélkül, nem képes tovább fentartani az olttani status quot; azonban ha csupán a franczia hadsereg vonul vissza, ez formaszerü lemondás lenne Franczia ország részéről a külügyi politikát illetőleg; ha Franczia ország es Auszíria egyszerre kivonjak csapataikat a nélkül, hogy e visszavonulást reformok előzték volna meg, akkor az egyházi állam bel nyugalma alá lesznek, ámde ez akarmokat adnak Romában, s azok utáni vágy a egész felszigeten fel fog ébredni, s nem lathatni el végét hosszát a nehézségeknek.

Folynak is ám a franczia készületek, mintha jól tudnák a nehézségek megoldásának lehetségeit. Lyonből ujra jelentik, hogy ott naponként 25,000 katnes kesszü a egy hónap óta halmozódik fel a sok kétszerüt. Roppant takarmány szállitatik Marseille és Toulon felé. A kóvasárlas nemcsak Algirban de Tunisban is tart; ugy a gabonakészletek szedése Algirba parances ment egy másik hadosztály készen tartására. Rövid időn Lyonban 30,000 katona lesz öszpontositva. A tüzelési gyarkotatokat minden katonai osztályná azonnal meg kell kezdení, mi máskor csak májusban történi szokott. Elég ok arra, hogy a bórze ovakodjék minden békeszelő fuvalatára azonnal hozsannát énekelni.

— Girardin É. röpirata „La guerre“ szintoly hatást gerjesztmint a Laguerroniere-é; mely utóbbi néhány nap alatt hét kiadást ért. Girardin a háboru kikerulhetlenségét egy III. Napoleon iratiabol vett jelmondattal bizonyitja, mely igy hangzik: „Szabad népekné még soha sem volt egy kormány elég erős, a szabadságot benn hosszu időre elnyomni, a nélkül, hogy künn nekik dicsőséget adott volna.“ Ö egész nyugatot két császársága akarja osztani: nyugoti császársága, élén Franczia ország, — s keleti császársága, élén Ausztriával. Nevezetes körülmény, hogy Girardin Emil röpiratát, kinyomatása ellett a császár el is fejezték, s ez maga engedte meg annak kinyomatását.

Olaszország. — Cavour gr. körjegyzéke nem igen épületes commentárt talál a „Nord“-ban, mely idézve annak zárszavait, miszerint „Piemont ügye igazságában bizva s szövetségeseire támaszkodva, készen áll a rendellenség minden eleme ellen lüzdení az egész felszigeten, jólon az bármely oldalról, Auszíria vagy a forradalom részéről“ azon megjegyzést teszi hozzá, hogy mihelyt Auszíria mozdulatot tenne a Lombardián kivül kötött folkelési kiséleteket a felszigeten elnyomni, Piemont szintén el volna tökélve a beavatkozásra, a mi természetesen könnyen összeütközést idézne elő a két hatalom között.

Egy más mégszembeszőkőbb commentárra akadunk az „Opinione“-ban, melyet a „Pest. Lloyd igy ad: Cavour gróf, a ki még eddig legalább szinleg, az szerződések jogait elismerte, a Laguerroniére röpiratából s a franczia trónbeszéd, sokatjelentő hallgatásából más felfogást nyert a szerződésekről, mire nézve most nyilatkozik is fenemlitett közlönyében:

„Ha a szerződések magok forradalom gyümyaglává válnak; ha a népek vonakodnak magokat azokak alavetni, a szétfiorni akarják a láncozatat, melyek őket más alamokhoz bilincselve s különnemű nemzetiségekhez kötve tartják: akkor józan emberész és az egészséges politika tanácsolják, igazat adni a népeknek a szerződések ellen. A szerződések örökkévalóknak nevezik magokat, de azok nem lehetnek, mivel uj eszmék merülnek fel, uj elvek fejlődnek, uj szükségek emelkednek érvényre, melyekkel ama szerződések ellentmondásban vannak, s a melyeket mégis ki kell elegiteni. A bécsi szerződésekben a nemzetiség elve fel lon aldozva: és minthogy az elen emelt tiltakozások akkor nem találtak visszhangra Európában; minthogy a népek inkabb nyugtatom s bakc, mint szabadsag és fuggetlenseg után látszottak szomjazni — azt hihetek 1815-ben, hogy ama szerződés által az europai sulygyen pillanati kivánalmainak eleget tönek; ámde ha a meghatalmazottak valóban hittek, hogy az szerződések örökre fen fognának maradni, az rövidlátás volt tőlök, minthogy egy elvnek bár tükos megsértése idővel elébb ellentálást s azután fel kellett idéz elő. Oly igazság, mit az ötnagyhatalom a belga kérdésben maga elismert.

Ám hasonlitsák össze az olasz kérdést a belga kérdéssel; mennyivel komolyabb és fenyegetőbb volt az utóbbi. Belgiumnak Hollandtól való elszakitása egy bástyát rontott le, melyet Angol- és Nemetország állitottak vala fel Franczíaorszag ellen, — oly fontost rájok nézve: Olaszhon fuggetlensege ellenben nem kockáztatja az europai sulyegyent. Auszíria első rangu hatalomnak marad, lezyen bár 35 vagy 40 millónyi lakosa. Auszíriának kevesebb alattvalója lenne 5 millióval; de azért elenyésznék Europával a forradalmi kitöréseknek egy soha ki nem elvő kráterre; azért nekünk a politikai bonyodalmak es diplomatiai villongásoknak egy állandó alkalma. A nagyhatalmak, melyek 1831-ben megengedék Franczinorszagnak a fegyveres beavatkozást Belgiumban, akarhatnak-e ma az olasz kérdést europai hadesetté emelni, ha Franczíaorszag beavatkozik Olaszországban?

Miért lennének tehát Olaszországban a fuggetlenseg ellen, a melyet Belgiuman érvényesíini engedtek? miért tagadnák meg a lombard-velenczei tartományoktól azt, a mitn román tirszek részére szentesiteltek? . . . Ha lehetetlen a békés megoldás, ó hatallanná lesz a háboru s azon esetben érdekőkben áll a nagyhatalmaknak, a háboru korlátolni, a helyett hogy átalánossá tennék. Egy franczia közbenjárással folytatott, Italára szorilkozó háboru, a melynek csak az volna czélja, hogy a felsziget fuggetlenségét biztositó s ezáltal az europai béket kezesitő allapotot alapitson meg, nem érthatna az államok anyagi érdekeinek s egész Europát megóná veszélyes katastropháktól, miket előidézni Anglia és Nemetország mindenesetre ovakodni fognak.

Ugy a ministeriális piemonti közlöny; a franczia lecake, mint latható, igen is fogékony tanitványokra talál.

Románban a francia császár szavai a legluláságosb hirekre adtak alkalmat. Ott már egy középoszlonni hadseregről beszélek, mely 30,000-re fogna emelteni, és a jelenleg Románban levő franczia sereg parancsnokának Goyon tbknak vezényletе alatt állani. Hirszerint a bibornoki collegium tobbsége ellene van minden változtatásnak az egyházi állam beállapotaban. Maga a sz. szék egyik legjelesb bajnoka Veuillot azt irta Rómából egy meghitt barátjának, hogy egyéb Középolaszország meg van érve a felkelésre, és csupán idegen csapatok állat tartatik lenyomva.

Genuából irják f. hó 15-ről: „Ismét 30 ujoncz menekült és szökevény, valamint tobb tanuló utazott itt keresztul Közép-Olaszországból jöve s Turinba tartva, hogy ott a hadseregbe lépjen, miután buntetéstól vagy visszautasitástól tobbé nem tarthatnak. A „Diritto“ szerint Piemontban mindenutt politikai társ-egyletek keletkeznek a tanulók közt.

Londoni távirat szerint Viktor Emmánuel királynak az ozv. Leuchtenberg hgnő leányával házasága ehatározott dolog.

Németország. — A „Pr. Ztg.“, febr. 15-ki vezérczikkében a helyzettáraglyája. Szerinte azon aggodalmak, melyeket a bécsi s párisi kabinetek közti diplomatiai feszültségek idézek elő, az angol s franczia trónbeszédek megjelenése óta, szemlátomást csökkentek. Az angol trónbeszéd a nyilvános szerződésekhezi hűségnek sértellenül fentartását, s a mennyire Angolorszag befolyása terjed, a beke fentartásárai közreműködést szakadatlan gondoskodás czéljául jelöli ki. A franczia trónbeszéd inkább emelé a bizalmat. Az angol szövetség megszláradulása s fentartása iránti óhajtás, még pedig azon percben, mindőn a kirlynő a szerződések tiszteletét saját politikájának vezérelvul hirdeté ki — kétségtelen biztositékul szolgál az iránt, hogy a franczia kormány szintén azon térre helyezi magát, mely a császárság Angolorszaggali szövetségének elutasithatlan alapját képezi. Elegenczö jelek mutatnak arra, hogy maga Auszíria is a franczia trónbeszédet bekés szellemünek tekinti, s hogy a bécsi kabinet hajlandó Franczíaorszaggal alkudozásba lépni Középolaszorszag katonai megszállásanak megszüntetése iránt. Auszíriának ezen engedékenyszándékait ugy kell udvolini, mint nagy mértékben kedvező kilátást az összes letező nehézségek békés megoldásara. Mindezeknek a porosz angol kormányok alkalhatatosan torekedni fognak alapos panaszokat a szerződések korlátain belüli megorvoslására közremüködni. Azt is mélton remélhetni, hogy a sz. pétervári kabinet Porosz-s Angolorszag lépéseitől nem vonandja meg támogatását. Ezért a bekét fentartását a nagyhatalmasságok öszinte akaratától s komoly tevékenységétől bizalomteljesen várhatni.

A porosz felfogásra nézve jelentős a N. Pr. Ztg. nyilatkozata. „A remélt tárgyalások programmjában — ugymond — semmi esetre sem szabad az Auszíria jelen olasz területi birtoka fölötti kérdésnek foglaltatnia. Ezen birtok jogczime a szerződésekben van megállapitva, s megpecsételve, annak jogossága az öszszes hatalmak által el van ismerve és semmi körülmények közt sem jóhet még egyszer vita alá. A porosz felfogás szerint általában oly esetleges tárgyalások programmja, mely a fenálló szerződéseket nem ismerné el tartaló nélkül egyetlen lehető alapnak, nem birna kilátással kiegyezés létesitésére. Hogy pedig Auszíria a nemzusztrini olasz tartományok megszüntetésére iránt az érdekelt hatalmakkal magát egyértésbe tenni hajlandó, ezt már az „Ost. Ztg.“ czikke is mutatja; de nem szabad feledni, hogy ezen megszálás nem csupán a nasztrini.“

Törökorszag. — Jasszyból febr. 12-éirjuk: „A fejedelem üzenetére adandó válaszfelirat iránt kinevezett bizottmány előadója, Kantakuzeno, beadta jelentését, melynek értelme ez: hogy a Milkoffon (hatarfőtól) tuli testvérek a moldva nemzet jan. 5. ki nevezetes tényének ismétlése, I. Sándor-Jánosnak a román országok fejedelmévé választása átal hazafiasságukat és egységé iránti érzületüket minden diccséretet feljülmulólag bebizonyitottak, s a nemzeti gyülés ennélfogva a fejedelemnek következő kérelmet terjesztel elő: mikép mind-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

két gyülés Fokságnya hivassék össze, hogy ott közösen oldják meg az ötlaok teljesitendő nagy feladatot, a roman birodalom felépítésének alapkő tételére irat, hogyigy az unio végre tényleg valósággá legyen. S mint Gogolucsano állítja, jelenleg 5 millió lelkesült román szivéből, a Kárpátoktól a fekete-tengerig hangzik ezen kiáltás: „Éljen I. Sándor-János! éljenek az egyesült román tartományok!" a gyülés szintén ezen kiáltások ismétlésebe tör ki. Most Kutarzat Laszkár lépett a szószékre, a nagy hatósággal egy komoly szót merészelt vetni a lelkesülés tajtékzó árjába. Higgadt szavakkal kijelenté, hogy ő tökéletesen osztozik a fölirat hazafiságban s érlelmében, hogy azonban a bizottmány, miután a fejedelemnek a nemzeti gyülés Fokságnya összehivatási jogával, a nemzeti gyülés átruházott hatalmát tölltéje; s a házat, az elkövetendő hibáról a veszélyes elhamarkodástól óva intvén, azt kivánja, hogy az összehivásnak a feliratba beigtatása szavazásra bocsátassék. (Az elégületlenség hangos jelei kisérték ezen inditványt.) Kantargzsi inditványa szavazásra bocsátatván, a nemzeti gyülés Fokságnya összehivatási iránti megkeresés mellett nagy többség nyilatkozik. — A fejedelem hir szerint 17-diken Bukarestbe utazik, s 22-en minden nemzetgyülés összegyülne Fokságnyban.

Oroszország. — A lengyel hontársaiczélól, febr. 8-án jött az „A. Zig." alak: „Varsóban nyilt helyeken is egész hangosan vitatják a politikai körülmenyeket és általános a hit, hogy Franczia ország, Szárdinia és Oroszország közt szövetség létezik. Oroszország, miután Franczia ország és Austria közötti háboru kitöre, röglön sereget oszpontosita Austria határain, de semleges maradna, mindaddig, mig Angolország az marad. Poroszországot és Belgiumot Napoleon csaszár biztositotta volna, de ez még sem a kadályozná Poroszországot a Rajna partjain két poroszhadtestet felallitani. Olaszország átalakitását az orosz kabinet, mely kissé hanyatlott befolyását Déli-Europában minden áron helyreállitani akarja, szerfeletti szükségesnek tartja. Bárha Austria iránt mély haragtélezik is Oroszország, osztrák provinczikra nem ohajtoznak, de annál inkább az europai Törökország, s mindenekelőtt az aldunai tartományokra. Az orosz terjeszkedés Közép-Asiában azalatt zavaratlanul foly. sat.

Ujabbak. — London, febr. 19. A koronaügyekszek Kuza kettős megválasztatását az augusztusi kötvénynyel ellenkezőnek nyilatkoztatták.

Páris, febr. 29. A „Constitutionnel ismételve a kettős választás fentartása mellett szólal fel. Ellenkezőesetben kénytelenek lennének ahatalmak a Dunejejedelemségeket megszálani, s ily elfoglalások éppenemen szerencsés kisegitő eszközok. Tanuja ennek Róma megszállása, mely az olaszhoni bonyodalmat növeli. De remélhető, hogy a conferencia egyesülnd, nem abban, hogy a fejedelemségek szervezetét felbontsa, hanem hogy azt biztositsa és megszilárditsa.

A conferencia f. hó 22-én meg fogott nyilni. A Porta képviselőjevé Mussurus londoni torok követ van kinevezve. A „K. Z." egyik levelezője szerint Franczia-ország az olahhoni valosztás érvénytelenségét nem fogja kétségbe hozni, de azután czélja a román nép oly világosan a erélyesen kifejezett rokonszenvének alapjára a fejedelemségek egyesitése mellett szólani. A Porta egyelőre mindkét választás megsemmisitését fogja inditványozni; azonban a mi Moldovát illeti, azt sem kresztül nem fogja vinni, sem annak kereszttülvitelén nagyon iparkodni nem fog.

A „Köln. Zig." irja: „A béke megmaradása iránti remények, melyek az utóbbi időben itt elterjedtek, s főként Austriának Olaszország kormányzatát illetőleg diplomatiai alkudozásokra vuló készségén alapultak, jelenleg szinte ismét elenyésztek, miota tudják, hogy azon javaslatok, melyeket Austria e tekintetben tett, Párisban nem találtatnak elfogadtatóknak.

— A „Times" egy hiszi, hogy a béke vagy háboru attól fugg, mint fogja magát Ausztria a jövő hónapban viselni. III. Napoleon, ugymond, aprói elejéig vagy tán még továbbra is vérril fog; de ha addig Ausztria semmit se tallána hanni, mint csak kardot fog rántani — annyival inkább, mert már is oly messze ment, hogy kevésbbé veszélyesnek tarthatja még tovább menni, mint sikertelenul visszafordulni.

Dózsa D. verseire utólagosan elfogattetik meg: a 35. ivem Kecskeméti Fehér egy diszp. 36. Jenő József ur ifjú. polgár Józsefné, Kecskeméti Mihály Anna, Jenő Dániel, Gyöngyi Antal egy-egy fia, pédd. 37. M. Kozma Istvánné dik ivi ünnepélyes Magyarnadal, Szemere Józsefné egy egy fia, pédd. 38. M. Vecsei Ferenczné dik Julia urhölgy ivei: Honthaeri Julia, Simon János egy-egy fia; pédd. 39. Vályi Elek leánykái az ivem Vályi Kórés Kórés Kázolna egy fia, pédd. 40. Legossy József tanár és ifjabb egy egy diszp. 41. Kiszel L. 2 dik ivén: Elekes Mihály egy fia, pédd. 42. Halmágyi S. ivém: K. Halmágyi Rózsa urnő egy diszpédd. Vándi József egy fia, pédd. 43. Ivem: M. Bárd Lászlóné, tordai nőegylet, Elekes Jusztina, Plutor Sonna, Gál Péter, Csiszár János, Szijártó Károly, Tóth Mártonné, Tichy Vazer egy-egy fia, pédd.

Fenn emlitett versek a sajtó alá adhatvány, szétkülöndetik azonnal beadatott vezetni, de hogy hiba s szöhnet kiküldetnek el, e hasábon jelentve lesz.

Becsi bórsze.

	Febr. 22.	Febr. 21.
Nemzeti kölcsön 100 pénzt	77 —	77.25.
Metallisque 5 percz	78.—	75.95.
Urbéri papirok	— —	75.—
Bank papirok	— —	73.75.
Tiszai vasut	— —	— —
Cs. k. szabad arany darabja	5.12.	5.3.
Korona „ „	14.65.	14.60.

T. és Felelős szerkesztő: DÓZSA DANIEL.

Urbérkárpótlási tőke utalványozás

A dézsi cs. k. megyei törv. utján Papp Józsefnek hovrillai, koszlai b. u. 733 $3\frac{3}{4}$ kr tőke, 165 ft $3\frac{3}{4}$ kr. hatr. — Buttyán Tyimonak hovillini b. u. 427 $20\frac{1}{2}$ kr tőke, 95 ft $9\frac{1}{2}$ kr k. hatr. — Buttyán Tyimonak hovrillai b. u. 266 ft $\frac{1}{2}$ kr tőke, 59 ft 54 krk. hatr. — Buttyán Teleutyének hovrillai b. u. 83 ft 38 kr tőke, 18 ft 41 kr k. hatr. — Hoszza Anna Idi Lászlónénak hovrillai b. u. 150 ft $47\frac{1}{2}$ kr tőke, 45 ft $36\frac{1}{2}$ kr k. hatr. — Buttyán Tódor özvegye Nyisztor Máriának hovrillai b. u. 141 ft $55\frac{1}{2}$ kr tőke, — Buttyán Juon és Alexandr hovrillai b. u. 59 ft $29\frac{1}{2}$ kr tőke, 11 ft 55 kr k. hatr. — Buttyán Tódor özvegye Buda Máriának hovrillai b. u. 305 ft $33\frac{1}{2}$ kr tőke, 68 ft 45 kr k. hatr. — Buttyán Lupucz és Jusznak 15 ft $3\frac{1}{2}$ kr b. u. 93 ft $29\frac{1}{2}$ kr k. hatr. — Buttyán Ivanimnak hovrillai b. u. 230 ft 49 kr tőke, 51 ft 54 kr k. hatr. — Buttyán Tyimonnak hovrillai b. u. 226 ft 43 kr tőke, 51 ft $\frac{1}{2}$ kr k. hatr. — Buttyán Indrasnak hovrillai b. u. 26 ft $33\frac{1}{2}$ kr tőke, 5 ft $9\frac{1}{2}$ kr k. hatr. — Buttyán Györnek hovr. b. u. 91 ft $22\frac{1}{2}$ kr tőke, 21 ft $14\frac{1}{2}$ kr k. hatr. — gr Lázár Miklós és Lászlónak, s gr. Bethlen Mária özv. gr. Lázár Benedeknek nagy-lomai, kis-lomai kölmönrd b. u. 61 ft 55 kr tőke, 906 ft $56\frac{1}{2}$ kr kam. hitraték; — Szombathi Zsuzsanna özv. Kaltár Istvánné örököseinek alsó-hosvai b. u. 632 ft 40 kr tőke, 275 ft 9 kr k. hitraték utalványoztatik. A kaborbaadandók marcz. 31-ig. Tárgy. nap május 31. d. e. 9 órakor.

A szebeni cs. k. megyei törv. utján Apáthi Katalinnak burkosi birt. u. 318 ft $30\frac{1}{2}$ kr tőke, 185 ft 53 kr. k. hátralék utalv. A kavetőnek bonbadnk marcz. 31-ig. Tárgy lási nap majus 31. d. e. 9 órakor.

A z. lahi cs. kir. megyei törv. utján Damjanovics Jakabnak a kecseli birt. u. 437 ft $18\frac{1}{2}$ kr tőke 61 ft $38\frac{1}{2}$ kr k. hátr. — Uray Balázsnak u.-csakolyi, f.-szopori b. u. 722 ft 5 kr tőke, 114 ft 25 kr kam hitraték utalványoztatik. A követőnek bonbadnk marcz. 31-ig. Tárgyalási nap jun. 3. d. e. 9 órakor.

A brassó cs. k. megyei törv. utján B. Henter Józsefnak, Dezsőfiának papolczai, körösi b. u. 2067 ft $18\frac{1}{2}$ kr tőke, 387 ft 20 kr kamat hátralék utalványoztatik. A kavetőnek bonbadnk marcz. 31-ig. Tárgyalási nap máj. 31. d. e. 9 órakor.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

(627) (2—3)

404. 1859.

Hirdetmények.

A Sz. légy-somlyó felső menő megyei uj utnak kolozsvár halrán 1100 öl hosszaságban elkitő részének szükséges kőszállitási lerakás, porontozás — és négy rendbeli hidakná épitetése, ugy költségi és földvásgai munkákra nézve f. évi marcius 1-so napján delelőtt 10 órakor a vásrai tanácsházánál nyilvános árlejtés fog tartatni.

Ezen az 1859- és 1860-dik évek folytán bevégzendő munka-irás ez:

a) 325. l' $\square$ kubik öl földtöltés a bankétokra és 201. 2' $\square$ kubik öl folvágás és plánrozás; és 998 ft. 16 kr. b) három, egy öl belvilagu; és egy 1. 2. öl. kőalapu boltozatos hidak; 1965 ft. $16\frac{1}{2}$ kr. c) 3311. 4' $\square$ quadrát öl kőlerakás ugy 1468 (54 kubik lábnyi) prisma porondi hordás és rendezés — az utnak tökéletes elkészésére 14459 ft. $16\frac{1}{2}$, kr. — összesen 17413 ft. 84 kr. osztrák értékben.

A hozzá szólani kivánók a fen kijelölt napon és órában $\frac{1}{10}$ ős bánatpénzzel ellátva, mely a vallakozó által $\frac{9}{100}$-re lesz biztositékul kiegészitendő, a vásrai tanácsharnál, hol az árlejtési ünnpi feltételeket addig is megtekinthetik, jelenjenek meg.

Ezen vállalatra irásbeli ajánlatok (Offertek) is elfogadtatnak az irt napig és óráig.

A kolozsvári tanicsból, februarius 9-én 1859.

(635) (1—4)

Hirdetés.

Beresczikben biró BÁNFFY JÁNOS ulv. rabbas van, 800 vékás buk'ónyt és 100 kazéker szénu eladó. Értekezhető a tüzttel helyben.

(633) (3—3)

Eladó bor és árpa.

Biró BÁNFFY ALBERTnek magyi-falusi pincéjéből tobb ezer veder, az sokszor jó és régi bor a 1855, 1856, 1857 és 1858 dik évi termésből eladó egy szinben Vállszatun is tobb szaz vekás árpa van eladó.

Értekezhetni biró Bánffy Albertnel Kolozsvárt.

(624) (3—3)

272.— 859. jgk. sz.

Meghivás közgyűlésre.

A cs. k. megerősitett nyert erdélyi kölcsönös jég- és tüzkármentő-társulat alulirt igazgatósága szerencsésnek tartja szerencsét kötudomásujul tudatni, hogy azon intézmény folyó évi marczius 13 kán délelőtt 11 órakor, Kolozsvárt a b. középiczai 457 számu igazgatósági helységben közgyűlése fog tartatni, melyre ezen intézmény mint részvényes is, hinem s t. ugynök urak is tisztelettel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai lesendenek:

1. A közelebb multévi ügylet eredményéről értesités.

2. A számadásvizsgáló bizottságnak előterjéséről jelentése.

3. Az alapszabályok átvizsgálása s az ugyelőigazotoknak megpenditeti szaporitása feletti tanácskozás.

Alulirt igazgatóság ügykezelésében a fölöttünk nyilvánuló bizalomnak eleinek hűlve kellemes köteleségének tartja e tisztart a t. ugynökeit, hogy valamint ez intézet alakulása óta annak minden könyvei és iromanyai tetszés szerinti megszemléltatásre mindig nyitva allottak; ugy a számadásvizsgáló bizottsag is, mint a mely alatt megkezdendő s tart ajtóknal folytatandó működésének figyelemmel kisérésére is a t. tagok nemcsak szivesen tűrtatnak, hanem egész tisztelettel meg is hivatnak.

Kolozsvárt, febr. 14-kén, 1859.

A cs. k. megerősitett nyert erdélyi kölcsönös jég- és tüzkármentő-társulat igazgatósága.

(634) (4—3)

Haszonbéri hirdetés.

Idő-grőf BETHLEN JÓZSEFnek a zilahi jószágban e-ő Hadadat, halom-kő szénnel ége-tésra jó, 50 Szt. György napjától kezdve hat egymás után folyó évekre haszonbérre kiadó. Van ehhez jó uj udvarház, gabonás, uj csűr, szárazmalom, pálinka főző, tühb marhákra jó istálók, aszalók. Ez illetve vetni ösz gabonát 200 és 400 véka közt, tároltbázzon 20—25 vékát, megterem 40 és még tobb szekér szénát. Szép szőlő és modernisa agriculo. Értekezni lehet Kolozsvárt a tulajdonos grőfnél, vagy Zilahon orszagos ügyvéd tekintetes Koronka László urral személyesen, akár bérmentes levél alatt is.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központ Egyetemi Könyvtár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Babeș-Bolyai Egyetem Könyvtár, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
Supported by the Romanian Cultural Heritage Program, Iniciativa pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca